

TREE MAGAZINE

mensen van om de hoek

Jaargang 4
Nummer 35

EEFJE

TREF

MAGAZINE *over mensen van om de hoek*

TREF en het hoe en waarom

Niemand wordt met een gebruiksaanwijzing van zichzelf, de wereld of het leven geboren en toch maakt iedereen er op zijn eigen wijze iets unieks van. Iedereen participeert op de een of andere manier in deze maatschappij. Tegelijkertijd wordt onze samenleving steeds harder en voller, mensen zijn gehaast en sneller in hun oordeel en veroordeling.

TREF biedt een plek aan de verwondering over de veerkracht van mensen. Ook zetten we ons met TREF in voor een ideëel doel: het bevorderen van maatschappelijke integratie. We doen dat door mensen uit de hele samenleving aan het woord te laten over hun leven. In TREF tref je maandelijks persoonlijke verhalen van mensen om de hoek. Zij vertellen wat hen beweegt en motiveert, wat hun dromen en passies zijn. Daarmee bieden we niet alleen inspiratie, maar willen we ook een gevoel van verbondenheid oproepen. Want mensen echt leren kennen, doet erkennen.

Lees TREF digitaal op www.TREFmagazine.nl. Je kunt ook de digitale pdf-versie maandelijks GRATIS in je mailbox ontvangen. Meld je aan via info@TREFmagazine.nl, onder vermelding van: gratis digitale TREF.

TREF Redactie en Informatie:

Aureliavlieder 58 | 8016HC Zwolle | tel. 038-4653244
info@TREFmagazine.nl | www.TREFmagazine.nl
TREF is een uitgave van
Marijke Mosterman Journalistieke Producties

Aan TREF werken mee:

Mathilde van Hulzen, Marijke Mosterman, Kees Huis in 't Veld, Janneke Pelle, Bert Schoonhoven, Jenny Kamps, Frans de Jong, Ward de Weerd, Bert Vaatstra, Harry ten Klooster, Roel van Olst en anderen.
Met dank aan alle geïnterviewden.

Adverteren en sponsoren

Je ziet het vaak niet, maar de meeste mensen zijn op hun eigen bescheiden manier bezig met de 4 P's: Participatiemaatschappij, People, Planet, Profit. TREF vormt voor hen een vooruitstrevend, 'hokjesloos' en daarom uniek podium. Dat maakt TREF voor bedrijven en instellingen bij uitstek geschikt om op een unieke manier invulling te geven aan Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.

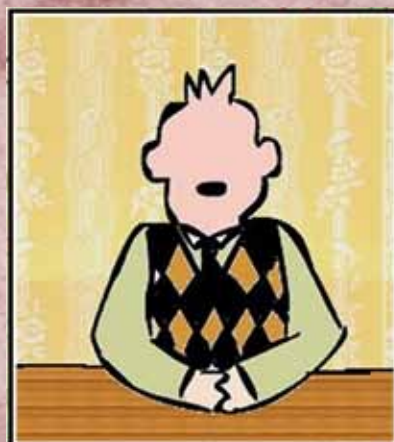
Met een advertentie, donatie of sponsorschap in de glossy papieren versie van TREF Magazine en/of op de website draag je een steentje bij aan een betrokken, bewuste, duurzame samenleving. Al vanaf 150 euro per jaar zijn er mogelijkheden. Neem contact met ons op, ook voor uw eigen bedrijfsglossy!
Mathilde van Hulzen (024-300 2133)
Marijke Mosterman (038-465 3244)
info@TREFmagazine.nl

Doneren

TREF is gratis afhaalbaar. Als je TREF elke maand wilt ontvangen, kun je een minimale donatie overmaken. Kijk voor meer informatie en de afhaalpunten op onze website: TREFmagazine.nl.

Wanlijner

Je kunt beter
netwerken dan
slordigwerken

Pagina 10

ERIK:

'Voor een functie als burgemeester zou ik meteen te porren zijn. Een leuke uitdaging voor een ex-dakloze.'

Pagina 6

PIET:

'Ik denk dat een goed kinderboek schrijven veel moeilijker is dan een boek voor volwassenen.'

Pagina 16

WIM:

'Kringloop is een vak apart, ik kan er wel een boek over schrijven! Maar ja. Nog een paar maanden en dan houdt het voor mij op. Ik zal het wel missen.'

Ward de Weerd	28
Jenny's Bepiegelingen	9
Amsterdam Outsider Art	13
Janneke's Belevissen	4
Slenteren door AMSTERDAM	24
Door het oog van TREF	14
Bert's Beestenboel	20
De Terechte Kronkel	8
Mathilde's Recept	27
Kunst: Truus van Buren	9

Pagina 22

EEFJE:

'Ik sta altijd met de poetsdoek klaar, ben een ijverig type. Mijn vader zei altijd: "Laat zien aan je baas, dat je wilt werken, ga niet zitten, ga wat doen!"'

BAJES

‘Wilt u dit gestreepte shirt aan?’ vraag ik.
‘Ach, is prima,’ zegt de man met een knipoog, ‘als je zo graag wilt dat ik eruit zie alsof ik in de bajes zit.’
We lachen en hij doet een bekenenis.
‘Ik heb wel eens in de bak gezeten hoor!’

De altijd zo vriendelijke meneer, die nog geen vlieg kwaad zou doen, grinnikt om mijn verbaasde gezicht. ‘Jazeker, toen ik in dienst zat!’

Hij begint te vertellen over een tijd die ik nooit gekend heb. De oorlog was net voorbij en hij moest van de sergeant allerlei dingen doen, die hij zelf maar onzin vond.

‘De boer, die even verderop woonde, riep ons wel eens. “Jongens, koffie!” hoorden we dan. Dan gingen we snel een kwartiertje van onze plek. Zaten we bij de boer aan de keukentafel, even weg uit de kou. We dachten dat het niet opviel, totdat op een gegeven moment de sergeant voor de deur stond.’

Hij stopt even met vertellen en kijkt ons met pretoogjes aan.

‘Zeven dagen kregen we. En daar was geen luieren bij hoor! Overdag moesten we hard werken en ’s avonds werden we opgeborgen, achter slot en grendel. En toch had ik die tijd voor geen goud willen missen.’

Hij trekt aan de mouw van zijn shirt en kijkt me vragend aan.

‘Nou, staat me goed toch?’

Janneke Pelle werkt in zorg en horeca, is koorpianiste, recenseert theatervoorstellingen en geeft Nederlandse les aan een inburgerende leeftijdgenote. Bovenal houdt ze van mensen en hun verhalen. Hierover schrijft ze op weblog.theefiets.nl.

Zeuren & Zanik vinden ambitie veel te vermoeiend

Sommigen gebruiken hun hoofd om hogerop te komen, anderen hun ellebogen.

En dan heb je die mensen voor wie zelfs een lift nog te veel energie kost.

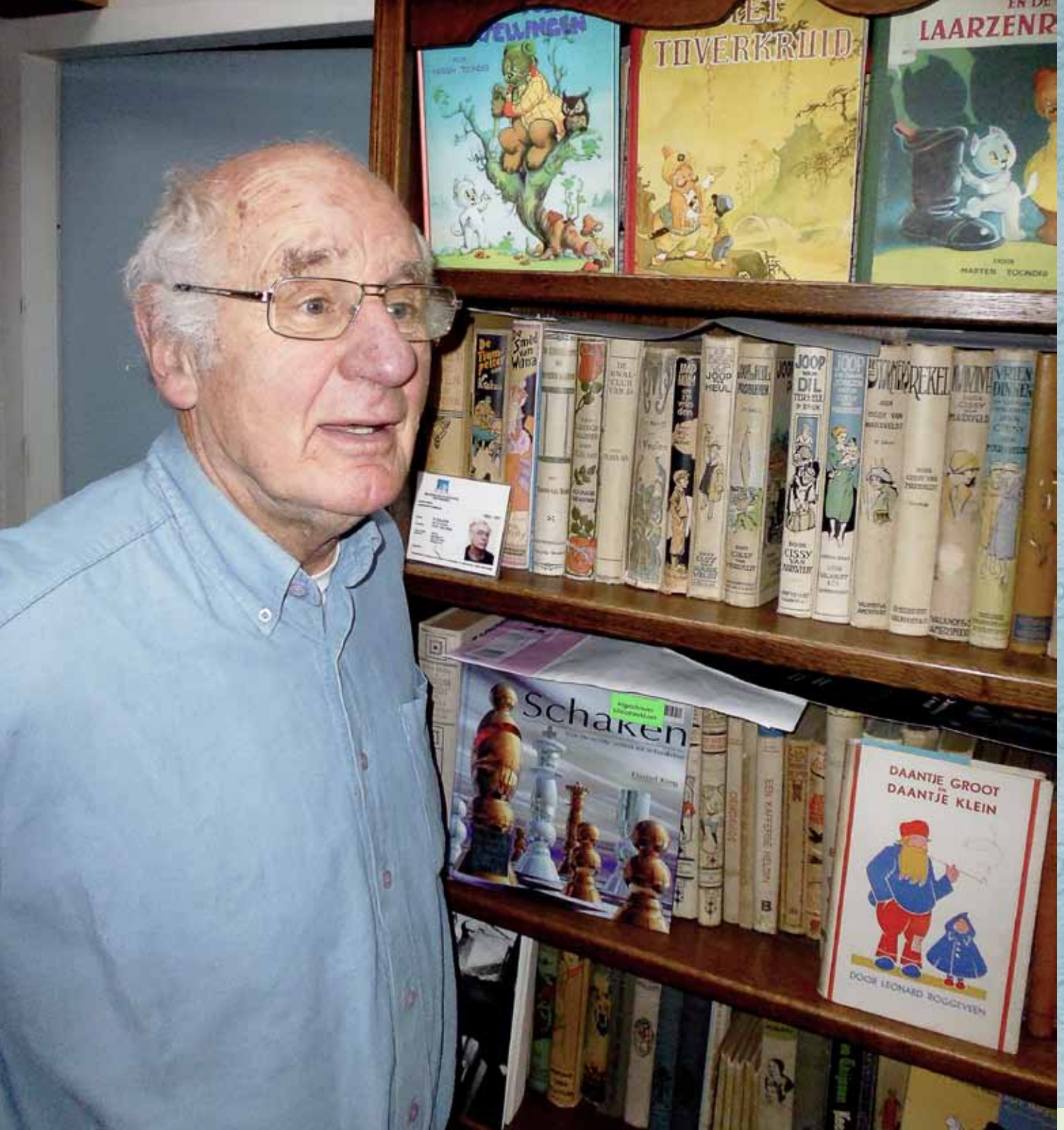
MENSEN van om de HOEK

Jannie: Meppel, ik ben er geboren en getogen. Wat kenmerkend is voor een Meppeler? Ik zou het niet weten, dat is moeilijk te beoordelen als je er zelf eentje bent. Wat ik wel weet is dat ik nooit meer uit Meppel weg wil. Als ik terugkom van vakantie ben ik altijd blij wanneer ik de Meppeler Toren weer zie.

Rik en Justin: Meppel is een prima stad. Je hebt er leuke uitgaansgelegenheden.

De *KINDERBOEKEN* van
PIET

Piet Schuthof (1938), oud onderwijskundige, verzamelt al bijna zijn hele leven kinderboeken, het moeten er nu vele duizenden zijn, zowel opgestapeld als in kasten langs de wanden van de vele kamers in zijn huis.

Ik ben in de vijfde klas van de lagere school begonnen met mijn verzameling, dat waren de stripboekjes van *kapitein Rob*. Die heb ik kort daarna verkocht voor f 7,50 om het boek *Strijders* van K. Norel te kunnen kopen. Ik had al heel vroeg wat met lezen, ik ben daar in de Tweede Wereldoorlog mee in aanraking gekomen. Wij hadden Engelse onderduikers en die wilden Nederlands leren wat met behulp van *Ot en Sien* ook redelijk lukte, ik las dan met de Engelsen mee. Voordat ik naar de lagere school ging kon ik al lezen. Het was oorlog en je kreeg niet veel boeken, maar mijn moeder las mij elke dag voor, niet alleen voor het slapen gaan maar ook overdag, onder andere *De Kabouterwinkel*, zo is mijn liefde voor lezen en kinderboeken ontstaan.

Toen ik zeven jaar werd kreeg ik het boek *Klaas* van W.G. van der Hulst, een Sinterklaasverhaal. Direct na de oorlog werd ik lid van de Maatschappij tot Nut van het Algemeen waar ook een bibliotheek aan verbonden was. Voor vijf cent kon je een boek lenen, het maakte niet uit hoe dik dat was. Dus koos ik de dikke pillen van Karl May en die bleken ook nog fantastisch te zijn.

Het grote leeswerk begon bij meester Slik in de vijfde klas van de lagere school bij de zogenaamde Prachtboeken die hij in een kast achter in het lokaal had staan. Als je klaar was met je werk mocht je daar een boek uitzoeken en gaan lezen. Ik ben nog nooit zo ijverig geweest om bijvoorbeeld *Fulco de minstreel* te kunnen lezen. Wat een tijd! Na de lagere school is het verzamelen wat op een lager pitje komen te staan, ik ging naar de ULO, vervolgens de Kweekschool en de universiteit voor mijn studie onderwijskunde. In al die geledingen heb ik wel gezien dat het lezen door én ook het voorlezen aan kinderen van het allergegrootste belang is voor hun ontwikkeling. Lezen en voorlezen prikkelt je fantasie, leert je omgaan met emoties, ontwikkelt je zelfbeeld, kortom maakt je tot de persoonlijkheid die je graag wilt zijn. Wat is er mooier dan een kind in een hoekje weggedoken te zien zitten met een boek op schoot, helemaal op te gaan in zijn eigen (boeken)wereld.

De laatste dertig jaar heb ik mij volledig toegelegd op het min of systematisch verzamelen van vooral oude kinderboeken via rommelmarkten en antiquariaten. Ik heb bijvoorbeeld bijna alles van Nynke van Hichtum, een schrijfster die heel veel betekend heeft voor de ontwikkeling van de jeugd. Opvallend is het dat haar boeken allemaal gaan over het leven van eenvoudige mensen, terwijl zij zelf in hogere kringen verkeerde als echtgenote van de socialistische voorman Piet Jelles Troelstra. Voor ieder boek deed zij gedegen onderzoek en ook nu nog worden haar boeken (*Afkes tiental* en *Jelle van Sijkes Froukjes*) gelezen. Naast de boeken van Nynke van Hichtum heb ik een grote voorkeur voor Rob en de stroper van Tjot-idi door J.B. Schuil. Maar ik ben ook verzot op de boeken van Roald Dahl, vooral zijn humor vind ik ijzersterk.

Mensen onderschatten de waarde van kinderboeken en laten hun kinderen te veel met hun iPads spelen. Daarmee leer je niet begrijpen als rechtschapenheid en edelmoedigheid te hanteren, ik vraag me zelfs af of mensen de betekenis van die woorden nog wel kennen. Met de boeken van *Winnetou* heb ik geleerd mijn eigen innerlijke wereld te ontdekken, ik kon daarmee ontsnappen aan mijn dagelijkse leven. Ik heb mijn eigen identiteit ontwikkeld door het lezen van goede kinderboeken, maar ook kameraadschap en mededogen. De boeken van Kievit en Schuil zijn daar mede bepalend in geweest. En vergeet niet de ontroering die boeken kunnen oproepen, laat ik je een stukje voorlezen uit een van mijn favoriete boeken, *De krant van Kees* door Leonard Roggeveen, een van de beste kinderboekenschrijvers van Nederland:

“... ‘Waar zou Moeder nou wezen?’ dacht Kees. ‘Zou ze ergens schuilen? Tegen zo’n bui houdt geen enkele paraplu ’t uit.....! En in zijn gedachten volgde hij haar op haar weg van huis naar den bakker; van den bakker naar den kruidenier; van den kruidenier naar oom Gerrit achter de kerk; en van oom Gerrit weer naar huis terug. Al een uur geleden was ze weg gegaan. En ze had al lang thuis kunnen zijn.

‘Natuurlijk schuilt ze’, besloot hij hardop. ‘Moeder schuilt natuurlijk bij oom Gerrit en tante Lien.’

‘’t Regent’, zei Dicky. En hij kroop nog dichter tegen Kees aan. Een poos zaten de twee broers, de grote en de kleine, zwijsend bij elkaar.

Onder Kees’ linkerhand klopte Dicky’s hartje. Héél vlug ging dat. Véél vlugger dan Kees’ eigen hart. Wel vier of vijfmaal zo vlug....

...‘Kleine Dicky’, dacht Kees. En tegelijk voelde hij, hoe veel hij toch eigenlijk van zijn kleine broertje hield. Opeens wist hij ’t weer, héél precies, met zijn hoofd en met zijn grote-jongenshart, hoe onbegrijpelijk veel dat kleine mensje van drie jaren oud in zijn leven betekende. Voor ’t eerst na de plotselinge dood van zijn lieven vrolijken Vader, nu al weer drie weken geleden, viel dat zware, dat drukkende zware van zijn hart weg.”

Dat is toch prachtig, dat wil je toch geen kind onthouden en dat kan ook met moderne kinderboeken, denk aan het werk van Roald Dahl, Thea Beckmann, Jan Terlouw, Jacques Vriens en Annie M.G. Schmidt. Wist je trouwens dat oude kinderboeken eigenlijk bedoeld waren als boeken voor volwassenen: *Alleen op de wereld*, *Nils Holgerson en De Negerhut van Oom Tom*, allemaal geschreven voor volwassenen, pas later hebben we die boeken kinderboeken genoemd. Trouwens een goed kinderboek is ook een goed boek voor volwassenen, ik denk zelfs dat een goed kinderboek schrijven veel moeilijker is dan een boek voor volwassenen.

Mijn oudste kinderboeken zijn van omstreeks 1900 en het is interessant om te zien dat in de verschillende drukken van dezelfde titels ook de ontwikkeling van de maatschappij tot uiting komt; zo zie je dat in de tekeningen in de loop der jaren de rok lengte van moeder is aangepast aan de dan geldende normen. En hoe in de loop der tijd belangrijke menselijke eigenschappen als doorzetten, fantaseren, identificeren, maar ook zeker het ontwikkelen van humor aan de orde komen.

Opvallend vind ik dat nu ik als 76-jarige kinderboeken herlees, dat die boeken dezelfde gevoelens oproepen als toen ik die boeken voor het eerst las.

Ik weet niet hoeveel boeken ik in de loop der tijd verzameld heb, het loopt in de duizenden en wat ik ermee gaan doen is nog niet duidelijk, ik kan moeilijk dingen wegdoen maar eens zal dat toch moeten gebeuren. Ik kan mijn kinderen de zware last van deze grote verzameling niet op hun schouders leggen.’

P.S. Piet geeft in het hele land lezingen over kinderboeken, informatie daarover is terug te vinden op www.kinderboeken-schatkist.nl

Brief aan mijn ARTSEN

Geachte dames, geachte heren,

Nu alweer bijna een jaar geleden nam ik contact op met de huisartsenpost die aan het ziekenhuis verbonden is. Ik voelde me beroerd en hoopte dat met hulp van wat antibiotica mijn conditie te verbeteren zou zijn. Die hoop bleek veel te optimistisch. Ik kreeg te horen: "U bent zeker dan u zelf denkt" en op dringend aanraden van de dienstdoende arts heb ik mij toen direct laten opnemen.

Ruim een week mocht ik in het ziekenhuis verblijven, waar ik goed werd verzorgd en uitgebreid werd onderzocht. Ik weet niet meer hoeveel ervaren artsen of artsen-in-opleiding met hun stethoscoop in de aanslag zich over mijn blote borstkas hebben gebogen en hoe vaak ik op hun verzoek gewóón heb moeten ademen of diep heb moeten zuchten. Ook is verschillende malen bloed afgenomen en onderzocht, zijn röntgenfoto's gemaakt, evenals een scan; is opgehoest slijm verzameld en onderzocht en is via een buisje door mijn neus en keel de binnenkant van mijn longen bekeken en is er een klein hapje uit genomen dat op kweek werd gezet.

Toen mocht ik naar huis, want ja: er was toch voorlopig niet méér te onderzoeken; en de uitslagen lieten nog een paar dagen op zich wachten.

Die uitslagen kwamen, maar bleken niemand iets wijzer te maken: ik bleef ziek en u kon uit de uitslagen niet afleiden wat daarvan de reden zou kunnen zijn.

Het is wonderbaarlijk om te ervaren hoeveel onderzoeken nog mogelijk en eventueel nuttig blijken te zijn nadat 'toch voorlopig niet méér te onderzoeken viel'.

Experimenteren met méér medicijnen. Experimenteren met andere medicijnen. Experimenteren met minder medicijnen. Overleg met andere artsen.

Fietstesten. Inspanningstesten. Ademhalingstesten. Meer bloedafnames en bloedtesten.

Voorstel voor een hartonderzoek, waarbij werd opgemerkt: "De kans dat we iets vinden is klein, maar het is beter zekerheid te hebben. Als we weer niets vinden, kan het zo zijn dat u met uw verminderde conditie moet leren leven".

Hartonderzoek, waarbij ik belangstellend op een monitor kon meekijken hoe via een ader in m'n arm een dun draadje werd doorgeschoven tot in m'n hart. Fascinerend was dat. Nog een scan. Nog een andere soort scan. Een dag daarvoor een telefoontje van de behandelend specialist: 'Wilt u vóór en na de scan minstens een liter water extra drinken, want uw nierfunctie is 59 in plaats van minstens 60'.

Op mijn vraag of 't ook bier mocht zijn in plaats van water volgde een beleefd lachje (nou ja, echt geestig wàs 't ook niet, dat geef ik toe) en een ontkennend antwoord.

Op mijn vraag wat '59 in plaats van minstens 60' betekent, kreeg ik als antwoord dat het verschil gering was en dat ik daarmee best oud zou kunnen worden.

"Maar ja, we moeten nu eenmaal ergens een grens trekken, ziet u; en die hebben we bij 60 afgesproken".

Voor de komende vier weken staan in mijn agenda twee consulten en een test gepland; daarna word ik 'voorlopig' elke maand voor controle verwacht.

Ach, tot nu toe hebt u alleen gelezen wat u al lang van mij weet - en anders kunt u het door een paar maal te drukken op een toetsenbord wel vinden in mijn digitale patiëntendossier.

Maar in mijn hoofd komen vragen op. Vragen die ik voor mezelf nog niet heel duidelijk heb, zoals deze: "Wat is dat eigenlijk: 'leren leven met m'n verminderde conditie'?"

"Kan ik voor adviezen daarbij ook bij u terecht, of verwijst u me dan door?"

"Wat zou ik eigenlijk volgens u nog moeten leren: ik heb toch ook het afgelopen jaar geleefd met de conditie die ik had - dan kan ik er toch op vertrouwen dat ik dat de komende jaren ook wel kan?"

Ook naar aanleiding van uw uitdrukking "we moeten nu eenmaal ergens een grens trekken" komen vragen in mij op. Soms lijkt het trekken van een grens makkelijk: als de uitkomst van die-en-die test tenminste '60' is, dan hoeft de patiënt geen twee liter water extra te drinken; maar als de uitkomst '59' of lager is, dan moet hij gebeld worden en moet hij wél zoveel water extra drinken.

Maar zo makkelijk is het niet altijd: wanneer mag bijvoorbeeld gezegd worden: "sorry, maar we wéten het gewoon niet, en we kunnen hier eigenlijk verder niets mee?"....

Mij lijkt dat geen schande. Integendeel: het lijkt mij heel normaal.

Ik besef dat u heel veel hebt geleerd, heel veel ervaring hebt en heel veel kunt.

Ik besef dat niet alles te leren is, kenbaar is of uitvoerbaar is. Ik begrijp dat u als wetenschapper en/of praktiserend arts ernaar streeft zoveel mogelijk te weten en te kunnen, maar ik ben ervan overtuigd dat er altijd een onbetreden terrein zal blijven bestaan.

Laat het duidelijk zijn: ik heb géén antwoorden en géén oplossingen.

Ik heb kritiek op mijn eigen vragen: ik twijfel er aan of ze genoeg zijn en of ze duidelijk genoeg geformuleerd zijn.

Ik weet dat bovenstaande vragen volgens velen niet binnen de geneeskunde vallen, maar ik vind dat ze iets aan de orde stellen dat de geneeskunde wel degelijk aangaat.

Ik zou graag met u (met één van u) een gesprek over dit soort vragen willen voeren.

Mijn bedoeling met deze brief is te voorkomen dat zo'n gesprek niet plaats kan vinden doordat een grenzeloze reeks medische testen of onderzoeken altijd voorrang krijgt.

Wat denkt u hiervan?

In afwachting van uw antwoord teken ik,
met vriendelijke groet,
Frans de Jong.

Frans de Jong is de uitbater en eigenaar van antiquariaatje 'De Terechte Kronkel', het kleinste tweedehands boekwinkeltje ter wereld, gevestigd aan de Ceintuurbaan nr. 384 in Amsterdam.

Voor meer informatie: deterechtekronkel.nl

*Of kijk op facebook: facebook.com/deterechtekronkel
en: facebook.com/TweedehandsBoekenEnTijdschriften*

VERLANGEN

Ruw en hard als van steen
is de schil die verlangt
naar verfijning.

Als een tong
die uitsteekt
om het leven te proeven.

Truus van Buren
kunstenares

Jenny Kamps
mensenmens en oma in wording

NEW KID in TOWN 6

Nog zeven weken te gaan - Het aftellen is stiekem al een beetje begonnen
Alle voorlichtingen zijn bezocht - Alle spullen zijn aangeschaft
De yoga zit er bijna op - babymassage komt nog
En dan begint het wachten - Straks kan ze haar gewone kleren weer aan
Mag ze alles weer eten - Weegt ze vele kilo's minder

Ik als oma geniet - Ik beleef mijn eigen zwangerschappen opnieuw
Ik leef mee met mijn dochter - Ik verwonder mij over de vele veranderingen
Binnenkort heb ik mijn eerste babyshower - Bijzonder en stiekem vraag ik me af...

Het zal smaken naar meer???

De factor *GELUK*

Veel jongeren gaan op wereldreis om te ontdekken wie ze zijn en wat ze willen met hun leven. Erik Claus (46) vond zichzelf onder de Waalbrug in Nijmegen. Die titel gaf hij ook aan het boek dat vorig jaar verscheen en waarin hij schrijft over de tien jaar dat hij dakloos was. 'Ik wilde mijn kinderen vertellen hoe het was.'

Het uitzicht vanuit zijn flat is prachtig op deze heldere, koude dag. Binnen is het zo behaaglijk warm dat Erik Claus op blote voeten loopt. Dat lijkt misschien niets bijzonders, maar Erik heeft ooit drie ijszige winters achter elkaar in een besneeuwd tentje op een grasveld voor het plaatselijke ziekenhuis doorgebracht. In totaal was hij ruim tien jaar dakloos.

Wat bepaalt of mensen succes hebben in hun leven?

'Naast talent gaat het vooral om geluk. Dat is de factor die het verschil maakt. En die factor geluk is er, of hij is er niet. Als 'ie er niet is, heb je misschien een leven zoals ik dat heb gehad. Iemand anders heeft meer geluk en leidt een ander leven. Mensen vergeten vaak hoe groot de invloed van die factor geluk is: heel groot.'

Waar kom je vandaan?

'Ik ben in Hoensbroek geboren, vlak bij Heerlen. Toen ik 19 of 20 jaar was, kwam ik naar Nijmegen. Ik wilde hier economie gaan studeren, maar dat heb ik hoogstens zes weken volgehouden. Daarna ben ik gaan zwerven. Tot mijn 34e.'

Kwam dat door een gebrek aan geluk?

'Helemaal niet. Het lag aan mezelf. Ik zat vreselijk met mezelf in de knoop. Maar dat zeg ik nu. In die tijd gaf ik iedereen en alles de schuld van mijn situatie, behalve mezelf. Ik was jong en had van huis uit niet geleerd om naar mezelf te kijken. Toen ik 14 of 15 was, ging ik al uit huis. Mijn ouders konden heel aardig zijn, maar ik dacht overal anders over dan zij. Dat gaf problemen.'

Waar dacht je anders over?

'Trouwen, settelen, kinderen, een goede baan. Dat vond ik toen al zo'n onzin, ik wilde dat helemaal niet. Mijn gevoel zei me dat het leven meer is dan school en werk. Mensen die gingen trouwen, vond ik stom. Waarom weet ik zelf niet eens. Juist omdat het me allemaal werd opgedrongen, had ik er een afkeer van.'

Hoe denk je dan over de maatschappij?

'Ik vraag me wel eens af waar we in godsnaam mee bezig zijn. Dat je bij de overheid behandeld wordt als een nummertje in plaats van als mens, schandalig. Ik heb geen afkeer van autoriteit, maar zo vaak zie ik mensen op hoge posities waarvan ik me afvraag hoe ze daar terecht zijn gekomen. Mensen met macht die schijt hebben aan anderen en alleen voor het geld gaan. Die mensen zouden eens een paar jaar op straat moeten leven, om die uitzichtloosheid te voelen. Dat in een rijk land als Nederland mensen op straat slapen, of het nou een dakloze is of een illegaal, dat moeten we gewoon niet willen als maatschappij.'

Hoe is dat straatleven eigenlijk?

'Mijn psycholoog zei altijd dat ik het niet mag romantiseren, haha. Maar als je op straat leeft, heb je een onvoorstelbaar

grote geestelijke vrijheid. Misschien heeft het daarom wel zo lang geduurd voor ik met mezelf bezig ging en mezelf heb gevonden. Op straat heb je natuurlijk wel zorgen, maar daar ben je niet de hele dag mee bezig. Toen ik weer in een huis ging wonen, maakte ik me meteen weer druk over dingen als: kan ik wel de huur betalen, word mijn eerste project een succes, word ik wel een goede vader? Dat heb je op straat niet, daar leef je van moment tot moment. Ik probeer dat nog steeds zo te doen. De dagelijkse beslommeringen mogen een keer per dag de revue passeren, maar dan is het klaar.'

Had je dan geen zorgen over eten of een slaappleaats?

'Nee. Ik heb altijd een slaappleaats gevonden, op allerlei plekjes. Bij een warme airco, in kraakpanden of bovenin het trappenhuis van een hoge flat. Nijmegen is de meest sociale stad van Nederland, ik kreeg altijd wel eten of iets anders aangeboden in de winter. Onder de Waalbrug in Nijmegen heb ik maar een paar keer geslapen. Daklozen slapen nooit onder bruggen, dat is echt veel te koud. Die brug symboliseert wel Nijmegen voor mij, daarom staat hij op de cover van mijn boek. Maar je moet de titel dus niet letterlijk nemen.'

Maakte je wel eens vervelende dingen mee, zoals agressie?

'Ach, de daklozen- en verslaafdenwereld bestaat uit een en al ruzie. Maar dat gaat altijd snel over, want je bent afhankelijk van elkaar. Meestal trek je op met een groepje. Maar echt vriendschap kun je dat niet noemen. Ik heb alleen nog vrienden uit die tijd die op een gegeven moment wakker werden, afkickten en het normale bestaan in zijn gegaan. Met hen heb ik nog steeds een klik.'

Heb je jezelf verwaarloosd in die tijd?

'Nee, ik zag er altijd netjes uit. Iedere stad heeft wel een dagopvang waar je jezelf en je kleding kunt wassen, dus dat deed ik ook. Ik vond het al erg genoeg dat ik dakloos was, dat hoefde de hele wereld niet van me af te lezen. Maar ik zie het wel aan anderen, hoe goed ze zichzelf ook verzorgen. Want ik weet hoe het is.'

Wat is het nadeel van op straat leven?

'Je leeft niet, je overleeft. Op straat staat de tijd stil. Mijn ontwikkeling heeft tien jaar in de pauzestand gestaan. Voor mijn gevoel ben ik dus jonger dan mijn officiële leeftijd.'

Is het ook niet enorm saai?

'Absoluut! Waarom dacht je dat ik Dagloon heb bedacht? [Stichting Dagloon Nijmegen is een werkcollectief voor dak- en thuislozen en in 2004 opgericht, red.] Daarmee sloeg ik de spijker op zijn kop. Want het is goed om die verveling weg te nemen en mensen perspectief te bieden.'

Was er een aanleiding om je leven te veranderen?

'Iedereen die dakloos wordt, wordt depressief. Ik was ook depressief en ik wilde niet meer. Een paar keer heb ik geprobeerd om uit het leven te stappen. De laatste keer bracht ik al

ERIK

ongeveer vijf jaar op straat door, toen hebben ze me gevonden en naar het ziekenhuis gebracht. Ik dacht: blijkbaar mag ik niet dood. Toen ben ik de hulp gaan zoeken die ik nodig had. Het was instinct hoor, je doet gewoon alles om te overleven. Met kleine stapjes heb ik geleidelijk mijn ontwikkeling weer op gang gebracht.'

Hoe ging het toen verder?

'Van alles heb ik geprobeerd: begeleid op kamers, vaste opvang. Maar ik liep er steeds tegenaan dat andere mensen bepaalden wat ik moest doen. Mensen die dat uit een boekje hebben geleerd. Dan hoefde het voor mij al niet meer, want zulke mensen weten niet hoe ik me voel en wat er in me omgaat. Daarom zouden er meer ervaringsdeskundigen in de zorg moeten werken. Dat zijn mensen die zelf hebben meegemaakt hoe het is, zij doen niets vanuit het boekje.'

Ik vond uiteindelijk een goede psycholoog, maar de meeste dingen heb ik zelf gedaan. En dat is goed, je moet de stappen zetten die je zelf wilt nemen. Als je daardoor de verkeerde kant op gaat, is dat niet erg want daar kom je vanzelf wel achter. Maar veel zorginstellingen willen van alles bepalen voor hun cliënt. Zo was ik een keer bij een mbo-opleiding voor ervaringsdeskundigen en toen zei de docent: als je iemand begeleidt en die zegt dat hij zich niet lekker voelt bij zijn medicijnen, dan moet je die persoon stimuleren om die medicijnen toch te slikken. Dus ik roep: wat is dit voor iets idiots? Het gaat er toch om hoe die persoon zich voelt? Natuurlijk zal ik hem aansporen om er met zijn psychiater over te praten en te overleggen over andere oplossingen. Maar nooit van mijn leven zal ik mensen ertoe aanzetten om dingen te doen die ze niet willen. Want dat is niet goed voor ze. Bovendien verpest ik meteen de vertrouwensband met die persoon. Elke ervaringsdeskundige zal dat beamen. Maar 100 procent van de gestudeerden zal doen wat die man zei. Dat is heel erg. Verschrikkelijk.'

Hoe kan de zorg beter?

'Door de werkvloer bovenaan te zetten. Zonder medewerkers ben je nergens als organisatie en toch vinden wij die directeur het belangrijkste. Daar kan ik heel boos over worden. Want voor een dak- of thuisloze is die directeur helemaal niet belangrijk, die wil een goede sfeer en die maken de mensen op de werkvloer.'

Wat ook goed zou zijn is om op elk niveau gebruik te maken van ervaringsdeskundigen en ze niet af te schepen met een vrijwilligersvergoeding. Bijna alle dak- en thuislozen zijn super emotioneel maar ook super creatief. Die vinden altijd een oplossing voor hun problemen, anders overleef je niet zo'n lange tijd op straat. Jammer genoeg geven we mensen niet altijd de kans om zich te bewijzen. Hoeveel instellingen laten een ervaringsdeskundige in de raad van bestuur meedraaien of bij de directie?

Ook belangrijk is om plannen niet de overhand te laten krijgen, zoals nu gebeurt. Je moet kijken naar de mens en naar wat hij of zij wil. Niet naar geld. En elke instelling voor dak- en thuislozen en voor verslaafden zou zichzelf overbodig moeten willen maken.'

Hoe omschrijf jij een succesvolle zorginstelling?

'Als een plek waar mensen graag komen, zich veilig voelen en zelf dingen willen doen. Zodat ze op een gegeven moment gaan nadenken over waar ze mee bezig zijn en wat ze willen. Onze maatschappij praat over vrijheid alsof het een instrument is, iets waardoor je iets anders kunt bereiken. Maar vrijheid moet het ultieme doel zijn. Dat lukt alleen door mensen een goede scholing te bieden, goede vooruitzichten op een baan, een woning. Dan zijn mensen gelukkig en krijgen ze vrijheid. En zo bouw je een normale maatschappij op. Maar door ordinaire bezuinigingen vallen die basale dingen nu allemaal weg. Mensen moeten vanuit een sociale werkplaats

ineens naar een reguliere baan, terwijl ze dat niet aan kunnen. Nederland heeft er altijd voor gekozen om een verzorgingsstaat te zijn, nu gaan we naar het Amerikaanse idee van zelfredzaamheid. Nou, in Amerika slapen heel wat meer mensen onder de brug dan hier.'

Hoe raakte je zelf weer onder dak?

'In 2005 ben ik getrouwd, werd ik vader en trok ik bij mijn vrouw in. Zij had al een zoon, ik heb hem geadopteerd. Samen hebben we dus nog een zoon gekregen, die is net tien geworden.'

Ik was heel blij dat ik niet meer dakloos was, maar het eerste jaar was wel moeilijk. Ik kon niet meteen afstand nemen van het leven op straat en de mensen daar. Ik twijfelde: is dit het? Daar heb ik veel aan moeten werken. Het hielp dat mijn projecten succesvol werden. Dat heeft me rust gebracht. In de tussentijd heb ik veel ingehaald. Simpele dingen, zoals op vakantie gaan. Dat had ik nog nooit gedaan. Ik heb ook geprobeerd om mijn hbo-diploma te halen, maar dat bleek niks voor mij. Want daar kwamen die boekjes weer op tafel en ik dacht: die werken niet, dus daar doe ik niet aan mee. Dan maar geen diploma.'

Hoe gaat het nu met je?

'Heel goed! Elke twee weken schrijf ik een column voor een plaatselijke nieuwswebsite. Ik adviseer instellingen en mensen binnen de ervaringsdeskundigheid. Ik doe dingen voor de Socialistische Partij. Ik zorg voor mijn gezin. Kortom, ik doe alleen nog dingen die ik leuk vind. Want verder heb ik me wel bewezen. Ik geloof dat mensen op de wereld zijn om geschiedenis te schrijven. De meeste mensen doen dat door kinderen te krijgen. Ik wilde meer, vandaar die projecten en het boek. Dat boek kwam er niet omdat ik zo nodig een boek wilde schrijven, maar om mijn kinderen te vertellen hoe die periode voor mij was. Dat is mijn nalatenschap aan de wereld en dat is genoeg.'

Wat wil jij je kinderen graag meegeven?

'Dat de mens het belangrijkste is. Dat het niet om geld draait maar om plezierig met elkaar omgaan. Met die instelling zie je dat er veel dingen in ons land verbeterd kunnen worden. Dat we beter naar anderen moeten luisteren, ook al hebben ze een andere mening. Voorál naar mensen met een andere mening.'

Heb je nog ambities?

'Ik zou best burgemeester van Nijmegen willen worden. Daar hoef je niets voor te kunnen, alleen met iedereen praten en handjes schudden. En je bent dicht bij de burger, dat vind ik belangrijk. Er zouden per direct dingen veranderen, vooral op gebied van sociale zaken en werkgelegenheid. Die dingen behoren eigenlijk niet tot de taak van een burgemeester, maar ik zou me juist voor dergelijke zaken inzetten. Legalisatie van de wietteelt bijvoorbeeld. Mensen niet meer dwingen en bedreigen met korting op hun uitkering. Meer werk voor jongeren. En het NEC-café heropenen, zodat supporters weer een plekje hebben om samen te komen. Als er dan iets gebeurt, weet je ook precies waar je moet zijn haha. Ja, voor een functie als burgemeester zou ik meteen te porren zijn. Een leuke uitdaging voor een ex-dakloze.'

Mis je het dakloos zijn nog wel eens?

'Niet meer. Ik ben erachter gekomen dat je nog steeds vrij kunt zijn, ook al heb je een huis en een gezin. Want voor die dingen heb ik zelf gekozen, zonder druk van de maatschappij. En je eigen keuzes maken is vrijheid.'

Meer lezen? 'Onder de brug vond ik mezelf', geschreven door Erik Claus en Arie van Driel. Het boek is overal verkrijgbaar.

Ik word dit jaar 59 en altijd heb ik gedacht: zou er ooit een fenomeen komen waar ik helemaal niets van snap... Zal mij dat ook gaan overkomen? Net als mijn opa die niets van de Beatles begreep, of mijn vader die op zijn beurt weer niets snapte van het fenomeen punk? En JA HOOOOOR... Ineens hoorde ik mijn nichtjes, neefjes en buurtkinderen praten over MANGA... Een overgewaaid rage uit Japan. En daar heb ik het volgende gedicht over geschreven...

Ik ben beland in een wereld vol van jonge meisjes met super grote ogen en jongens met stekelharen in alle kleuren van de regenboog en ik zie om mij heen virtuele steden waar in de plantsoenen rare beesten rondhuppelen die elkaar belagen met laserstralen. Vreemde ruimtescooters vliegen laag over de straten en een meisje dat een machinegeweer op de plek van haar rechter been heeft, doet een poging om een oude oma te helpen met oversteken. Maar het oude mens blijkt groene schubben onder haar gebreide vest te hebben en een tong van anderhalve meter lang tilt het meisje op en slingert haar tot mijn verbazing dwars door de geluidsbarrière heen. Ik wil vluchten uit deze voor mij ongebruikelijke wereld maar kan geen kant op. Ik zie een grote blauwe doos met aan alle kanten diamanten hartjes welke mij verleiden om hem of haar open te maken. Ik ruk in paniek de deksel er af en er ontstaat een enorme gouden regen van sterren, rode karmijnachtige spiralen... Welke met een enorme klap het luchtruim vullen... Ik wil vluchten want ik zie dat er een leger van mensachtige monstertjes met konijnenoren en bokkenpootjes mijn richting uitkomen... Maar het lopen wordt mij bemoeilijkt want ik draag in eens een kostschoolmeisjes uniform met ontzettende strakke schoentjes welke mij op een enorme manier het lopen onmogelijk maken. De ogen van de omstanders worden alsmaar groter en groter en groter en een kakofonie van Japanse kreten dringt schel en onverstaanbaar mijn Hollandse oren binnen. Ik zit nu omgeven door geel roze pimpelpaarse witte tijgers boven in een hoge boom...

Drijfnaat schrik ik wakker

Goddank...

Het was een MANGA DROOM!

MANGA GEDICHT

Bert Schoonhoven is Galeriehouder van Amsterdam Outsider Art en maakt zelf ook kunst in woord, in beeld en van zijn leven.

A close-up photograph of a boat's deck and rigging. The image shows several thick, yellowish-brown ropes running across the white and dark hull. A wooden pulley is visible in the upper right. A black wooden beam with white text is prominent in the middle. The bottom of the frame shows a yellow section of the hull with some text.

IJNE 133 TON

AKSIE

HARD LOPEN

en DOORZETTEN

Het allerliefst was hij boer geworden, maar het liep anders. Wim Selles werd SRV-man, daarna runde hij een kleine en een grote buurtsuper, en dit jaar gaat hij met pensioen na vijftien jaar bedrijfsleider van Kringloopbedrijf Noggus&Noggus te zijn geweest. Wat hij ook deed en doet, het was altijd met hart en ziel. 'Dat heb ik van mijn moeder: hardlopen en doorzetten.'

Vijfenzestig jaar geleden ben ik geboren in de polder Mastenbroek, een van de oudste polders van Nederland. Voor die tijd hadden we een grote boerderij; we hadden dertig hectare grond en molken zestig koeien. Als zoon -ik heb nog twee broers en twee zussen- hielp ik altijd mee en ik ging er ook vanuit dat ik de boerderij zou overnemen. Maar het liep anders. Mijn moeder overleed aan darmkanker toen ze 51 jaar was, ik was zestien. Mijn vader bezat toen de helft plus kinsdeel, zo werd het beschreven. Hij wilde alles op die manier verdelen, hij koos hiervoor. Als hij wat water bij de wijn had gedaan, hadden mijn vrouw en ik het hele bedrijf kunnen overnemen, maar het mocht niet zo zijn. Wij moesten voor een andere carrière kiezen en het liep allemaal prima, maar het heeft me lang achtervolgd. En elk voorjaar als het gras weer begint te groeien, heb ik er nog moeite mee.'

Rijdende winkel

'Leren was me altijd wel makkelijk afgegaan. Ik had middelbare landbouwschool gedaan, maar door het overlijden van mijn moeder had ik het niet af kunnen maken. Ik moest thuis aan de gang, want mijn vader had moeite om haar dood te verwerken en kon het niet alleen af. Toen bleek dat ik niet verder kon met de boerderij, moest ik wat anders bedenken. Een vertegenwoordiger van de zuivelfabriek -toen was het nog Vecolac, later werd het Coberco en nu is het Campina- suggereerde dat ik een rijdende winkel zou kunnen beginnen. Dus toen heb ik in zeer korte tijd het middenstandsdiploma gehaald en een wijk gekocht, zo ging dat toen, in 1975. Mijn vrouw en ik werkten keihard, maar het was een prachttijd. Je was niet alleen SRV-man, je was half sociaal werker. Je kwam bij allerlei mensen thuis en hielp ze verder. Het ging goed, om de vijf jaar ruilde je je wagen in, die kostten destijds al 130.000 gulden, met koeling en vrieskasten en dergelijke. Maar toen de grote supermarkten steeds meer in opkomst kwamen, werd het minder. In het begin hadden we een bruto winst van 21%, maar op het laatst was het zo'n 16%. Je moest veel meer verkopen om hetzelfde te verdienen, terwijl de kosten gestegen waren. Toen wij in 1988 voor de slagroom bij de melkfabriek nog meer moesten betalen dan in de supermarkt, zijn we ermee gestopt.'

Medische molen

'We startten een kleine buurtsuper in Hoonhorst, dat was ook heel leuk. Daar brachten ze je nog een huishoudboekje met de boodschappen, die je dan klaarmaakte en rondbracht.

Maar ja, ook daar stegen de kosten en daalden de marges: het kon op een gegeven moment niet meer uit. We kwamen nog op het idee om de buurtsuper te combineren met een tuinwinkelketen Welkoop, maar op het laatste moment werd dat helaas tegengehouden door een buurtbewoner. Toen zijn we naar het centrum van Kampen vertrokken. Dat was ook een interessante tijd. We werkten met zes vaste krachten en acht parttimers. En vooral zomers was het druk: dan lag er de bruine vloot die vaartochten voor de midweek en het weekend aanbood en ons de boodschappen faxte. Het bezorgen was nog een heel karwei: de schepen lagen er in rijen van wel drie naast elkaar, en de buitenste schepen vertrokken natuurlijk het eerst. Waardoor wij met onze boodschappen vaak eerst over twee andere schepen moesten klauteren. Maar het was mooi werk, ze keken ook niet op een cent. Het ging goed, totdat ik ziek werd. Ik kreeg steeds meer last van vermoeidheidsverschijnselen. Eerst konden ze niet vinden wat het was. Op het laatst deed de huisarts toch maar een Mantouxtest. Het was vlak voordat we een weekeindje naar Terschelling gingen. Ik was nog niet van de boot, of ik had een enorme zwelling op de plek van het prikje. Ik belde meteen de dokter en die zei dat het wel honderd procent zeker was dat ik TBC had. Dus kwam ik in de medische molen. Na veel onderzoeken bleek dat de bacterie in het hartzakje zat. Ik werd een dag of tien opgenomen en ze hebben het weg kunnen pompen. Ondertussen hadden ze alle klanten aangeschreven, want ze moesten onderzoeken waar de besmetting vandaan kwam. Het was een heel karwei want ik was natuurlijk met heel veel mensen in contact geweest. Uiteindelijk bleek het een van de eerste asielzoekers in Dronten te zijn geweest.'

Diefstal

'Ondertussen ging het niet goed met het bedrijf. Heel raar: de bruto winst zakte enorm. Ik was natuurlijk vaak thuis vanwege mijn gezondheid, maar dat verklaarde niet die dramatische daling, want het bedrijf liep gewoon goed. We plaatsten overal camera's om te kijken of er sprake was van winkeldiefstal of dergelijke. Maar we konden niets ontdekken. Toen zei mijn accountant, die me wel vaker prima advies gaf, dat ik eens een camera bij de achterdeur moest plaatsen. Ik vond dat in eerste instantie onzinnig, ik kon niet geloven dat iemand van mijn personeelsleden achter mijn rug om dingen deed die niet door de beugel konden. Maar wat bleek: de zestigjarige bedrijfsleidster, een hele aardige, hardwerkende, leuke vrouw, bleek elk weekend karren vol boodschappen uit de winkel te sluisen. Niet alleen voor haar eigen gezin, maar ook haar twee kinderen winkelden er gratis voor hun eigen gezinnen. Veel

rookartikelen en drank, ja, dan tikt het wel aan. Ze kreeg natuurlijk op staande voet ontslag en ze verloor de rechtszaak die we hadden aangespannen. Maar het leed was al geleden, en bovendien was ik dus ziek. Toen ik weer op de been was, gaf diezelfde boekhouder me weer een goede raad. Hij zei dat ik niet meer zeventig uur per week moest gaan werken, en dat ik naar iets anders uit moest gaan kijken, omdat het toen nog kon. Ik was vijftig.'

Op de werkvloer

'Eind december 1999 was ik gestopt met de supermarkt en in januari zochten ze bij de kringloopwinkel in Dalfts en een bedrijfsleider. Daar ben ik op afgestapt en ze namen me aan. Het was destijds een kleine winkel in een oud schoolgebouw. Grote meubels zetten we buiten, onder het afdak; soms zwollen spaanplaten kasten door de regen op tot twee keer de dikte, hahaha. We zaten een keer koffie te drinken en toen hoorden we toch een klap: bleek een hele stelling met televisies

losgeraakt te zijn van de muur, en naar beneden gestort. Na drie jaar verhuisden we naar het veel grotere pand waar we nu zitten. Ik vond het meteen al een leuke baan. Het werken met vrijwilligers ging me goed af. Ik zag mezelf ook niet als bedrijfsleider, meer als een verkoopchef, en ik werkte net zo hard mee op de werkvloer als ieder ander. Misschien wel harder, want ik heb zo mijn tempo en daar ben ik ook wel eens op aangesproken. Maar dan zeg ik altijd dat ze gewoon hun eigen tempo moeten aanhouden. Ach, ik ben geen administratief iemand, ik wil gewoon tussen de mensen staan. Ik denk ook dat dat nodig is in het kringloopgebeuren. Daar moet heel veel gebeuren voor heel weinig omzet, en dan is een te zware top funest. We hebben 170, 180 klanten per dag, die gemiddeld ongeveer zes euro besteden. Maar het is mooi werk, elke dag is heel anders. Op zich moet ik om half negen beginnen, maar ik fiets altijd om half acht weg, dan ben ik er om tien voor acht. Ik zorg dat de koffie klaar is als de vrijwilligers binnendruppelen. Dan overleggen we wat er die dag moet gebeuren, waar de urgentie ligt, wie wat doet. Je moet de winkel netjes

WIM

houden, zorgen dat het goed doorstroomt, maar je moet de sfeer onder de medewerkers ook goed houden. Als ik ergens grijze haren van krijg, is het van conflicten op de werkvloer. Ik zeg altijd dat ze ermee moeten komen als hen wat dwarszit. Ik hoor wel eens dat ik te zacht ben, maar ik hou graag vrede met iedereen. En bovendien: aan opbouwende kritiek heeft iedereen wat. Daar kun je wat mee. Op dit moment werken hier drie fulltimers, een parttimer en dertig vrijwilligers. Deze winkel loopt goed. Ik hamer er altijd op dat er twee plekken belangrijk zijn: de inname van de goederen bij de achterdeur en de kassapartij. Klanten moet je met respect en tact behandelen. Je moet op je gevoel en op de situatie afgaan. Je moet af en toe schipperen. En ik denk dat we dat hier heel goed doen. Ik kan met de medewerkers en de klanten lezen en schrijven. En verder moet je de artikelen vaak wisselen, de boel regelmatig oprispen. Kleding aan het rek moet 25 centimeter kunnen schuiven. Boeken liggen in het magazijn al geordend. We prijzen de goederen met de maand erbij, zodat we precies weten hoe lang iets er al ligt. Kringloop is een vak apart, ik kan er wel een boek over schrijven! Maar ja. Nog een paar maanden en dan houdt het voor mij op. Ik zal het wel missen ja.'

Pensioenplannen

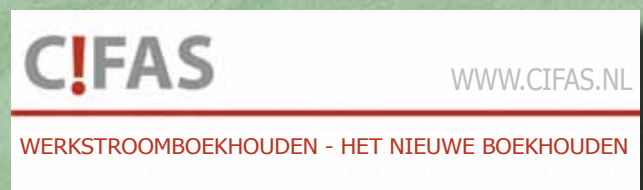
'In augustus kan ik met pensioen, vier maanden nadat ik 65 ben geworden. Maar de directeur heeft me gevraagd om nog twee dagen per week te blijven, in een soort adviserende, signalerende functie. Daarnaast krijg ik het vast druk. Ik zit op een koor, de voorzitter heeft me al voor het bestuur gevraagd. Verder zit ik al twintig jaar in het bestuur van de evangelisatievereniging in Wijthmen, waar mijn vrouw en ik wonen sinds we getrouwd zijn. Die vereniging is meer dan honderd jaar geleden ontstaan omdat boeren niet twee keer op een zondag helemaal naar Zwolle konden lopen om naar de kerk te gaan. Het is een fijn, sociaal dorp waar we wonen. Aan de andere kant: iedereen weet alles van elkaar. Toen ik met kerst longontsteking had, zei ik tegen mijn vrouw dat ze het voorzichtig moest vertellen. Anders ben je al dood en begraven als het verhaal het eind van het dorp heeft bereikt.'

Het grootvaderschap

'Eigenlijk wil ik het eens een jaartje rustig aan doen. Genieten van de kleinkinderen; de achtste is op komst, de oudste twee zijn vijf jaar. Van mijn eigen drie kinderen heb ik veel te weinig meegemaakt toen ze klein waren, omdat ik toen twaalf, dertien uur per dag werkte. Nu haal ik het in en het is geweldig. Kleinzoon Niek is een denker, Stef is meer een doener. Hij loopt nu nog op de kleuterschool sterke verhalen te vertellen over hoe hij met opa op de trekker twee berken heeft omgetrokken omdat er op die plek een schuur gebouwd moest worden. Hij belt vaak al op vrijdagavond op. "Opa ben je morgen vrij?" "Ja, morgen ben ik vrij." "Kan ik nog helpen werken opa? En dan kan ik beter vanavond al komen, want dan kunnen we morgen vroeg beginnen". Dus dan komt hij al op vrijdagavond slapen. Niek soms ook, maar die gaat ook vaak met zijn vader op stap op zaterdag. De andere kleinkinderen zijn hier ook graag. Laatst ging op zaterdagmorgen om zeven uur de telefoon. Ik dacht dat het iemand van het kringloopbedrijf zou zijn om zich ziek te melden, maar het was mijn kleindochter Rome van vier, die woont tegenover ons. "Opa, heb je al buiten gekeken?" "Nee, wat is er dan?" "Er ligt heeeeeeel veel sneeuw! Ik kom eraan om een sneeuwpop te maken opa!" "Ja, maar opa ligt nog in bed." "Ja, maar wij komen er nou aan!" En even later kwamen ze, haar zusje Linde van drie was er ook bij, ze hadden hun sneeuwpak aan. Dus om half acht waren we al aan het rollen met sneeuw in het land. We hadden zulke grote ballen gemaakt. Maar ja, toen had je ook wel een echte sneeuwpop. Ze vonden het prachtig. En voor je het weet is de dag weer om. Ik hou daar wel van, ik vind dat mooi.'

'Ik kijk terug op een mooi werkzaam leven. We hebben veel schik gehad, al lagen mijn roots in de agrarische sector en heeft dat gemis er toch altijd als een rode draad doorheen gelopen. Ik hoop dat de gezondheid het toelaat dat ik het nog een hele tijd kan volhouden. Vanaf 2016 ga ik echt genieten, samen met mijn vrouw!'

TREF Magazine wordt gesponsord door:

Ria: 'Ja ja, ik weet dat mijn handen er verweerd uitzien. Schrobben helpt niet. Het komt gewoon omdat ik pony's heb. Wie pony's heeft, heeft zulke handen. Maar mijn winkel met kleding en accessoires draait er niet minder om. Ik ben in 1983 begonnen, dit jaar bestaat De Petticoat dus tweeëndertig jaar. Ik heb al heel wat recessies en crisissen overleefd. Dat komt omdat mijn mode tijdloos is. Wie meer wil weten, moet maar even op mijn facebookpagina kijken: facebook.com/depetticoatmeppel. Wel even liken hoor!'

BERT's BEESTENBOEL:

op doorreis langs **SINGAPORE!!!**

Zoals beloofd mijn verslag van het bezoek aan de dieren in Singapore.

Na drie vliegreizen waren we dan eindelijk aangekomen in het bloedhete Singapore. En in de periode dat we er waren heb ik op straat maar twee honden gezien en zes katten waarvan een jonkie. Anders dan in Nederland waar je bijna over de dieren struikelt, wat ik veel leuker vind natuurlijk. Ze zaten allemaal zielig te kijken. Even geknuffeld natuurlijk, ik had ze graag mee willen nemen naar huis. Ook heb ik de apen en papagaaien bezocht. Overal liepen er vele mensen rond. Nog drukker dan de Kalverstraat in Amsterdam. Soms was ik even bang dat ik zou verdwalen tussen die duizenden mensen. Mooie vogels waren er ook genoeg.

Opeens zag ik in het pretpark Sentosa een man met een wurgslang staan. Ik ben even met hem gaan praten. Ali Bahay heette hij en was getrouwd met een vrouw die niet zo knap was als zijn slang, vertelde hij. Samen hadden ze negen kinderen. Ali praatte als een waterval en het meeste kon ik niet verstaan. Af en toe speelde hij ook nog op een fluit om de slang rustig te krijgen. Ik wilde graag met de slang op de foto en vroeg dus of de slang niks deed. 'Nee hoor', zei Ali, 'want hij heeft net eten gehad.' Gelukkig ben ik niet bang en ik kreeg de slang om mijn nek. 'Doe maar rustig aan', zei Ali, 'er gebeurt niks', en hij begon op zijn fluit te spelen. Het was wel een zware slang kan ik vertellen. Mijn broer Theo stond op een veilige afstand foto's te nemen en zie het resultaat. Ali bewaarde zijn verdiende geld in de mand waar zijn slang in lag. 'Komt niemand bij', vertelde hij. Goed idee dacht ik. Ik heb het gelukkig overleefd en ben niet gewurgd. Een ogenblik dacht ik wel dat dit mijn laatste foto kon zijn.

Ook nog even bij het beroemde beeld de leeuw Merlion geweest, die deed gelukkig niks.

Ik ben er wel achter gekomen, dat we blij mogen zijn in Nederland, zoals we met de dieren omgaan.

Volgende keer een verslag vanuit New Zealand!

Broer en fotograaf Theo

AANPAKKEN

en DOORGAAN

Eefje ter Steege
Martijke Mosterman

Een dames- en herenkapsalon met nagelstudio leiden, gedeeltelijk de administratie doen, een huishouden runnen en samen met partner twee zonen opvoeden. Eefje ter Steege speelt het klaar en dat doet ze met alle liefde. Ook al kende ze de afgelopen jaren de nodige ups en downs door de recessie en ook door een aanleg voor allergieën gepaard met hardnekkige huiduitslag. 'Ik ben gelukkig sterk. Ik sla me er altijd wel doorheen.'

Op de hoek van de Hoogstraat in een nieuwbouwpand in een van de oudste wijken van Zwolle bevindt zich de sfeervol ingerichte kapsalon Afee. In 1995 nam Eefje het bedrijf over van haar voormalige bazin, waar zij nu al enige jaren mee samenwerkt. 'Zij heeft mij het kappersvak geleerd, dat is toch geweldig! De werksfeer is ontspannen, dat vind ik heel erg belangrijk. Een gedeelte van de klanten hebben mij zien opgroeien van leerling naar ervaren kapster. Als leerling begin je onderaan. Ik stond altijd met de poetsdoek klaar, ben een ijverig type, eigenlijk nu nog steeds, het zit in mij. Mijn vader zei altijd: "Laat zien aan je baas, dat je wilt werken, ga niet zitten, ga wat doen!" Hij was ook mijn eerste proefmodel, niemand van mijn familie durfde het aan. Mijn vader zei: "Ik ga wel zitten, meissie, ik vertrouw je wel!" En het is goed gegaan hoor.' Eefje vertelt verder...

Belemmerend

'Al van jongs af aan wilde ik het kappersvak in. Vanwege astma, constitutioneel eczeem en allergieën had ik beter een ander vak kunnen kiezen omdat je met chemische producten werkt, dat is niet bevorderlijk, maar ik ben altijd eigenwijs geweest. Het ging vrij goed, tot er als het ware een explosie van eczeem in combinatie met allergieën kwam. Dat hoor je vaker, dat er op latere leeftijd een uitbraak komt. Je zou denken dat je immuun raakt voor allerlei stoffjes, maar het is het tegenovergestelde, het wordt alleen maar erger. Verder kwam het achteraf bekeken ook door een nieuwe permanentenvloeistof van een bekend kappersmerk. Er zat iets in waar ik niet tegen kon; alleen door inademing van die lucht werd ik al onwel. Misschien verbeelding? Zo ben je alweer een paar maanden verder: hoofdpijn, dikke ogen, enzovoort. Het begon langzaam, het bleef aanhouden. Mijn gevoel zei al, klopt niet! Het ging van kwaad tot erger. Ik zag er niet uit, mijn hele lichaam, ook mijn gezicht. De rest kon ik bedekken, maar mijn gezicht, daar was ik niet zo happy mee. Vlekken, een mix van jeuk en pijn, de ogen halfdicht, net een olifantenhuid, opgezet bij een allergische reactie. Dit kan toch niet waar zijn, dacht ik, wat moet ik hier nu mee. Ik kon wel janken, maar dat had toch geen zin, het zout brandde op de huid. Op mijn werk liep ik rond met mondkapjes. Ik heb nog overwogen om een ander vak te kiezen, maar ja, hairstyling was mijn lust en mijn leven. Er moest toch een oplossing zijn? Ik heb onderzoe-ken in Zwolle en in Groningen gehad, niets hielp. "Alsjeblieft, hier is een zelfje, zoek het zelf maar uit, wij kunnen niks voor je doen." In het weekend reden we vaak naar de zee, daar

knapte ik van op. Mijn vriend stelde nog voor om te emigreren naar een warm land en aan zee te gaan wonen. Maar ik wilde niet weg van mijn familie, de zaak, de stad Zwolle, mijn kindjes moesten hier opgroeien. De huid werd steeds dunner en dus toelaatbaar voor elke stof en ook foute stoffjes. Op een gegeven moment was ik overal extra allergisch voor: parfumlucht, bloemen, planten enzovoort. Ik ging niet naar het bos, ik was bang niet voor de wilde dieren, maar voor de bomen, alleen al het inademen van die lucht. Mijn reuk was sterk geworden, heel apart. Eigenlijk kwam ik nergens meer, als het niet nodig was.'

Omslag

'Ondertussen probeer je van alles. Ik ben nog een periode bij een magnetiseur/spiritueel genezer geweest. Baat het niet, dan schaadt het niet: ik doe het gewoon! Hoe die man het voor mekaar kreeg, geen idee, maar het ging goed, ik kreeg weer energie. Ik was zo blij dat het hielp, zo kon ik me wel even redden. Maar de arme man overleed, hij hiep andere mensen en zelf werd hij ernstig ziek. En nu... dacht ik?! Mijn vriend zei: Kom op, we gaan het nog een keer proberen, en zo kwamen we in Utrecht terecht, op de afdeling dermatologie/allergologie. En ja hoor, deze jonge vrouwelijke arts met een Duits accent heeft het voor mekaar gekregen. Ik ben haar erg dankbaar. "Ik zie je ooit weer terug", zei ze. Een aardige vrouw, maar ik kom niet meer terug, dacht ik bij mezelf. Verdwijnen doet 't niet, maar de boel onderdrukken, dat gaat super, ik heb het onder controle. De huid is rustig, stress vermijden, dus ik maak me niet zo druk om bepaalde dingen. Ik moet genieten en alert zijn met bepaalde producten. Als er op de verpakking staat "wij hebben het vernieuwd", dan schrik ik! Laat het zo als het is denk ik dan. Met behulp van medicijnen, aangepast zalvenschema/-boekwerk gaat het perfect. Ik wil er ook niet meer aan terug denken aan die periode, dat is geweest, we gaan weer verder. Ik kan weer normaal functioneren in mijn werk en gezin.'

Gewoon doen!

'Ook mijn bedrijf kende ups en downs. Ik was nog maar 25 jaar toen ik de salon overnam. Op een dag kwam ik koffie drinken, bij mijn oude werkgever, ik werkte ondertussen ergens anders. Ik kon de salon overnemen: het was zeker een grap?! "Bel op", zei mijn vriend: Wat let je, gewoon doen!" Ik was jong, het ging heel goed, het waren prima tijden. Met de recessie werd het moeilijk. We hebben een doorstart kunnen maken. Ik heb

E E F J E

nog anderhalf jaar een gerenommeerde nagelopleiding gevolgd in Veghel. Op het thuisfront is het allemaal goed geregeld, dat geeft ook een goed gevoel, mede dankzij oma, die altijd klaar staat. Ik heb mijn papieren gehaald, en kan mezelf ook allround nagelstyliste noemen. Zo kan ik het leuk combineren in de salon, en de klant iets extra's aanbieden. Een oefenkop, een oefenhand om op te trainen, daar blijft het bij! Mooie nagels staat verzorgd, het zijn soms net kleine kunstwerkjes. Er is in dit vak veel mogelijk, qua uitdaging, daar hou ik wel van. Kleuren, dat zegt ook veel, vind ik, over hoe je je voelt, wat op dat moment bij je past, dat kan natuurlijk wisselend zijn.'

Waardering

'Het kappersvak is een uniek vak en ook een zwaar vak. Je staat de hele dag: het voordeel is, je bent constant in beweging. Ik heb er nooit een moment spijt van gehad. Je spreekt veel mensen, je hoort heel veel. Het is ook best intiem, je raakt mensen aan en die storten vaak hun hele hart uit. Verhalen, soms verdrietig, spannend tot gezellig. Van het weer over op geboorte, ziekte of overlijden, alles wat bij het leven hoort. Kookrecepten uitwisselen tot PEC Zwolle, dat kan ook niet anders als je in een mannenhuis woont. Helemaal goed, verslaafd geraakt aan voetbal. Maar wat men ook vertelt: bij mij is hun verhaal veilig, ik praat er niet over met anderen. Ik heb altijd het gevoel gehad, dat wij haarstylisten ook een soort beroepsgeheim hebben. En je maakt van alles mee. Vorig jaar hebben we onverwachts een dag voor een goed doel, Orange Babies, georganiseerd. Je kunt simpelweg doneren,

maar het leek me leuk om er iets voor te doen. Het was een superleuke dag en er was genoeg animo. Verder ben ik ooit op de basisschool van mijn kinderen begonnen met "gekke kapsels" creëren op een jaarlijks schoolfeest. Dit sloeg zo aan dat ik het nu elk jaar doe, dan offer ik me een aantal uren op. Lange wachtrijen, de kids hebben het er voorover. Dat geeft een goed gevoel, als je de blije uitgedoste koppies ziet. Toen ik het moeilijk had, ontving ik lieve kaartjes van klanten. Laatst heb ik spontaan een cadeautje ontvangen. Grappig, je wilt graag helpen en geven en dan ontvang je zelf iets. Van zo'n teken van waardering word ik helemaal verlegen.'

'Ik leef voor mijn gezin en mijn werk. Mijn kids zijn geweldig (dat zegt elke moeder natuurlijk van haar eigen kids). Ik ben ook ontzettend trots op ze, zij geven mij kracht, de wil om door te zetten. Ondanks dat ik altijd druk ben met de salon, zorg ik als ik thuis ben dat ik de volle aandacht schenk aan de jongens. Ik ben altijd wel in voor jongensdingen; dat heerlijke ruige; judo en voetbal, daar hou ik wel van. Of ik een droom heb? Ik heb zoveel mooie dromen; ik zie wel met een positieve gedachte, wat de toekomst brengt, zover vooruitkijken doe ik niet. Ik ben een tevreden mens en geniet van alle mooie momenten die ik kan pakken.'

SLENTEREN door

Hee, iemand heeft Rames een snorretje gegeven. Toen Shaffy in 2009 overleed, spoot een graffiti kunstenaar zijn portret op het dr. Sarphatihuis aan de Roetersstraat, waar Shaffy zijn laatste dagen sleet. Het beeld vervaagt, zoals alles uiteindelijk vervaagt. Tot er enkel nog contouren zichtbaar zijn, en iemand er een snorretje op tekent.

Het Artisplein is hoekig en ruikt naar bami. Gelukkig staan er ook 31 flamingo's voor een spiegel.

NC

Stilleven met pumps op het Waterloo plein.

Ha, die Simon. (Hij kon natuurlijk niet ontbreken. Hij heeft slenteren door Amsterdam uitgevonden.)

Even naar de happy corner voor een onsje levensvreugd.

Ayatollah's, een zedenpolitie en op elke dinsdagmiddag een steniging hebben héus hun charme, hoor.

AMSTERDAM

met
Hank Wouw

De Amsterdamse rip-off van Pont Neuf, het bruggetje op de Groenburgwal. Een briesende buurman ging de slotjes waarmee verliefde stellen hun liefde bezegelen eens te lijf met een slijptol, want op al dat romantische gedoe voor zijn neus zat hij dus efftjes niet te wachten. AT5 kopte: **MAN HAAT LIEFDESSLOTJES.** 'Ik weet bijna zeker, dat de helft van de relaties die hier beklonken zijn, alweer stukgelopen zijn. Maar ondertussen hangen die slotjes wel aan mijn brug!' brieste hij tegen de toegesnelde verslaggever. Het bruggetje hangt inmiddels alweer vol met hartenkreten, wat bewijst: liefde overwint alles. Zelfs briesende buurmannen met slijptollen.

'Dit is een wijze spreuk waar je heel lang over kunt nadenken de komende tijd', zei de informatie-boeddhist in de Chinese tempel op de Zeedijk. 'En dus géén toekomstvoorspelling', sprak hij smalend. Lang nadenken was sowieso wel iets wat hij wilde adviseren. En weinig alcohol drinken, niet liegen, behulpzaam zijn en veel liefhebben. Het mócht wel hoor, ladderzat worden en lelijke dingen zeggen over je buurvrouw, maar dan kwam je alleen iets minder snel in het Nirvana. Daar kun je kennelijk op reuzenkippen rijden (zie foto), dus enige haast is wat mij betreft toch wel geboden.

De avond valt in, tijd om weer naar huis te gaan. De stipte reiger zit al klaar op de Albert Cuyp voor het visafval dat de Volendammers straks weer aan de stoep zetten. Bon appetit, gevederde vriend! En tot morgen!

Remi: 'Sinds ik een hartinfarct heb gehad, doe ik het rustiger aan. Het is niet zo dat ik nu heel anders tegen het leven aankijk, en dat ik iets heb van dat je de dag moet plukken of keihard moet gaan genieten of zo, nee, ik maak me gewoon alleen maar minder druk om de dingen. Want ik beseft wel degelijk hoeveel geluk ik heb gehad. Het gebeurde namelijk toen ik voor de stoplichten stond te wachten. Ik voelde mij helemaal niet goed worden. Toen ik uitstapte om om hulp te vragen, zakte ik zo in elkaar. Ik had al eerder in mijn achteruitkijkspiegel gezien dat er een ambulance achter mij stond. Dat was mijn redding. Anders was ik er nou niet meer geweest.'

Het ijs is
gebroken,
De lente
breekt aan!

Wat eten we in de **LENTE**

Hoera, de lente hangt in de lucht. Merkwaardig toch, dat een seizoen zich aankondigt met een geur. De bomen zijn nog kaal als ik dit stukje schrijf en behalve de sneeuwkllokjes steekt nog geen enkele voorjaarsbol in mijn tuin zijn neusje boven de grond uit. Maar midden in de winter ruikt het toch onmiskenbaar naar lente. Fris en warm tegelijk.

Die combinatie van koel en verwarmend zit ook in postelein, een vergeten seizoensgroente. Het zijn kleine, groene blaadjes op korte, witte stelen die een beetje naar paars verkleuren. De smaak is verfijnd, scherp en friszuur. Heel geschikt voor lente-gerechten. De groente is vooral 'vergeten' omdat de blaadjes zo teer zijn. Dat maakt grootschalige teelt en vervoer naar de supermarkt lastig. Jammer, want het is een supergezonde en veelzijdige groente. Postelein kan rauw worden gegeten in salades, gepureerd in soep of als stampot. Ingewikkeld is de bereiding niet, wat kokend water eroverheen gieten is al genoeg.

Toch griezelen veel mensen van postelein en ik weet waarom. Mijn moeder noemde de groente slingerom-de-snoet. Dat was precies het effect dat je kreeg als je postelein lekker lang liet koken en in een melige maïzenasaus opdiende. Het resultaat was een smakeloze, brijachtige hap met glibberige, groene fliebertjes erin die zich nogal moeizaam naar binnen lieten werken. Jarenlang heb ik gedacht dat ik dus niet van postelein hield. Maar in werkelijkheid kun je elke groente om zeep helpen door 'm dood te koken en er een ongekruid papje aan toe te voegen. Maïzena zou gewoon verboden moeten worden als voedingsmiddel. Het is hoogstens goed om luierruitslag op babybiljetjes te verzachten. Of als behangplaksel.

Maar goed, die postelein dus. Die is hartstikke lekker! Nu we gewend zijn geraakt aan rucola en waterkers in onze salades kan die postelein er ook wel weer bij. Eet smakelijk!

Mathilde

Pastasalade met postelein (4 personen)

Ingrediënten: 300 gram penne, 160 gram magere spekjes, 600 gram postelein, 4 eetlepels olijfolie, 1 teentje knoflook, 75 gram geraspte Parmezaanse kaas

Bereiding: Kook de penne gaar in ongeveer 8 minuten. Bak intussen de spekjes uit in een pan. Giet de penne af en voeg er de postelein, de uitgebakken spekjes, de olijfolie en de uitgeperste olijfolie aan toe. Meng voorzichtig en bestrooi tot slot met Parmezaanse kaas.

Weetje: Postelein zit boordevol vitaminen en mineralen zoals ijzer. Ook bevat postelein omega 3-vetzuren, meer dan andere bladgroenten. De slijmstoffen in postelein helpen tegen brandend maagzuur en andere inwendige ongemakken. Geen wonder dat de oude Grieken de groente als geneesmiddel gebruikten.

CAPIBARA *kom dan toch*

Op de laatste dag van de vakantie doe je vaak het meest. Misschien wel omdat je weigert eraan toe te geven dat het normale leven weer begint. Ons gezin is daar niet anders in. Na een midweek totaal van de wereld afgesloten te zijn wilde de receptie per se vrijdags vóór elf uur de sleutels terug. Natuurlijk waren wij voor elven nog lang niet klaar, en met de hete adem van de schoonmaker in de nek verlieten we haastig de stoffige bungalow en sloten we de vakantie ergens anders op gepaste wijze af.

Waar zijn nou de dieren? Eindelijk weer eens naar de dierentuin en dan zijn bijna alle hokken leeg! De capibara was zoek, een zwaan lag verstrikt in ijzeren omheining dood te gaan en de enige zeeleeuw die we vonden zat in de souvenirshop achter de kassa. Het was schijnbaar voedertijd want ze kauwde ergens op.

Nu zijn wij aardig gepokt en gemazeld in de verzadigde wereld van de dierentuin. En ik weet best: elk bezoek is een momentopname. Het was daar die middag ook nog eens steenkoud, edoch stonden we in het verblijf van de herten tot onze enkels in okergele smurrie waarvan ik hoop dat het modder was. Het park zelf was behoorlijk groot. Eindeloze kronkelpaadjes met vertakkingen nergens heen. We stonden exact halverwege, aan het uiterste einde van het park toen onze lieve peuter er de brui aan gaf en ons huilend verzocht om naar huis te gaan.

Het is op zo'n moment moeilijk positief te blijven. Elke toevallige gebeurtenis ten nadele van het park telt meteen twee keer zo zwaar. *Hoe durven ze! Wat is er toch mis met die zeehond? Waarom kijken die zwanen zo vuil?* De enige aap die we tegenkwamen viel ons meteen aan. We hadden hem op weg naar de uitgang nog niet eens in de gaten toen hij vanachter zijn vergeelde raampje een charge op ons uitvoerde. Helemaal alleen, volhardend in kwaadheid met twee betonharde vuisten rammend op dubbel glas. We stapten stevig door en ineens werd het stil. Akelig stil. Geen enkel geluid van mens of verkeer.

Ward de Weerd komt voor in een drukbevolkt woongebied. Het is een nachtmens maar toont zich overdag redelijk begaan met zijn omgeving. Hij observeert het gedrag van zijn soortgenoten en denkt er vaak het zijne van. Je kunt hem regelmatig horen brullen in TREF.

Zelfs de capibara lag nog steeds als een ninja geluidloos in het riet. Ik weet dat dieren en geweld geen combinatie is, maar in situaties waarin je best een aaibare, knuffelzachte reuzecavia kan gebruiken zou je hem misschien eerst liever een flinke okkernoot willen geven zodra je hem tegenkomt.

Natuurlijk zat later ook de auto compleet onder de gele derrie waarvan ik nog steeds niet wist wat het was. Een nijpende drang om de dierentuin middels een recensie de grond in te trappen op welke daarvoor beschikbare website dan ook, heb ik verstandigerwijs met moeite onderdrukt. Als ik die noodzaak na een week nog voel komt het dan wel. Je krijgt er ook altijd spijt van als je ter plekke los bent gegaan op een voorhanden zijnde medewerker. Daarnaast lieten die zich in dit geval, net als de capibara, bijna niet zien.

